

OBRAZAC 5

PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

I. OPĆI PODACI

IME I PREZIME: Valentina Markasović

Naziv studija: Poslijediplomski sveučilišni studij Književnost i kulturni identitet

Matični broj doktoranda: 0122224421

Stjecanje doktorata znanosti pokreće se: u okviru doktorskog studija

Akadska godina u kojoj je upisana 1. godina studija: 2021.

Ime i prezime majke i/ili oca: [REDACTED]

Datum i mjesto rođenja: [REDACTED]

Adresa: [REDACTED]

Telefon/mobitel: [REDACTED]

E-pošta: [REDACTED]

II. ŽIVOTOPIS

Obrazovanje (od novijega k starijem datumu):

2021.-trenutno – Filozofski fakultet Osijek: poslijediplomski studij Književnost i kulturni identitet

2019.- 2021. Filozofski fakultet Osijek: dvopredmetni studij engleskog jezika i književnosti, nastavnički smjer, i povijesti, nastavnički smjer

2016.- 2019. Filozofski fakultet Osijek: dvopredmetni studij engleskog jezika i književnosti i povijesti

2012.-2016. II. gimnazija Osijek

Radno iskustvo (od novijega k starijem datumu):

FILOZOFSKI FAKULTET OSIJEK

listopad 2021. – trenutno – naslovno suradničko zvanje – asistent na kolegiju Uvod u englesku i američku književnost

EGMONT D.O.O.

2022. – trenutno – honorarna prevoditeljica

OSNOVNA ŠKOLA „AUGUST ŠENO“

20. – 22. 09. 2022. – nastavnica engleskog jezika

OSNOVNA ŠKOLA ANTUNA MIHANOVIĆA

12. siječnja 2022. – 19. siječnja 2022. – nastavnica engleskog jezika

SONATINA J.D.O.O.

2022. – Honorarna prevoditeljica

OSNOVNA ŠKOLA FRANJE KREŽME

22. – 26. 11. 2021.; 30. 11. – 10. 12. 2022.; 14. – 18. 3. 2022.; 04. – 08. 4. 2022.; 16. – 20. 5. 2022. – nastavnica engleskog jezika

Popis radova:

Izvorni znanstveni radovi

Markasović, Valentina, Tomislav Romolić, Petra Sršić. „Common Mistakes at First Certificate.“ *Kick* no. 4 (2024), pp. 24-53. <https://www.croris.hr/crosbi/publikacija/prilog-casopis/837850>.

Markasović, Valentina. „Priroda i čudovišna žena: ekofeminističko čitanje romana *The Darkest Part of the Forest*.“ *Književna smotra*, vol. 55, no. 208 (2), 2023, pp. 93-101. <https://hrcak.srce.hr/clanak/447419>.

Markasović, Valentina. „Društvena uloga žena u epu *Beowulf*.“ *Hum: časopis Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru*, vol. 18, no. 29, 2023, pp. 51-72. <https://hrcak.srce.hr/clanak/452728>.

Markasović, Valentina. „Challenging Gender Stereotypes in Holly Black’s *The Folk of the Air* Trilogy.“ *Breaking Stereotypes in American Popular Culture: Proceedings of the 10th Annual Conference of the Croatian Association for American Studies*, edited by Sanja Runić, Jadranka Zlomislić, and Jelena Pataki Šumiga, FF Press; Hrvatsko udruženje za američke studije, 2023. pp. 41-56. <https://openbooks.ffzg.unizg.hr/index.php/FFpress/catalog/book/162>.

Markasović, Valentina. „An Ecofeminist Reading of *Fleur and Lulu* in Louise Erdrich’s *Novel Tracks*.“ *Anafora*, vol. X, no. 1, 2023, pp. 79-107. <https://hrcak.srce.hr/clanak/440374>.

Poljak Rehlicki, Jasna i Valentina Markasović. „The Swimmer’s Journey: Cheever’s Neddy Merrill as the (Anti)Hero of the Monomyth.“ *U: Essays in Honour of Boris Berić’s Sixty-Fifth Birthday. “What’s Past is Prologue”* ur. Gabrijele Buljan, Ljubica Matek, Biljana Oklopčić, Jasna Poljak Rehlicki, Sanja Runtić i Jadranka Zlomislić, 179-193. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2020.

Markasović, Valentina. „Brides in Mirrors: The Reflections in Carter’s ‘The Bloody Chamber’ and ‘The Tiger’s Bride’.“ *Kick* 3, no. 3 (2020): 7-27.

Markasović, Valentina. „‘Shame, Despair, Solitude’: Punishment for Adultery in *The Scarlet Letter*.“ *Essehist*, vol. 11, br. 11 (2020): 34-43. <https://hrcak.srce.hr/257956>.

Pregledni znanstveni radovi

Markasović, Valentina. „Fulvija - žena, majka, ratnica.“ *Essehist* 10, no. 10 (2019): 13-24. <https://hrcak.srce.hr/235670>.

Markasović, Valentina. „Transatlantska trgovina robljem.“ *Rostra* 10, no. 10 (2019): 135-147. <https://hrcak.srce.hr/230009>.

Markasović, Valentina. „Zemljoradnja u antičkoj Grčkoj.“ *Pleter: Časopis udruge studenata povijesti* 3., no. -. (2019): 77-95. <https://hrcak.srce.hr/217867>.

Markasović, Valentina. „Moda starih Egipćana i Egipćanki.“ *Rostra* 9, no. 9 (2018): 39-55. <https://hrcak.srce.hr/212871>.

Stručni radovi

Markasović, Valentina. „Gossip, Girl: Women’s Way of Navigating Patriarchy in *Bridgerton* and *House of the Dragon*.“ *Fractals: The Shapes of Popular Culture*, 08. 8. 2024. <https://fractalsffos.wordpress.com/2024/08/08/gossip-girl-women%ca%bcs-way-of-navigating-patriarchy-in-bridgerton-and-house-of-the-dragon/>.

Markasović, Valentina. „Small Towns and Family Businesses: Capitalism in *Check Inn to Christmas*.“ *Fractals: The Shapes of Popular Culture*, 27. 11. 2023. <https://fractalsffos.wordpress.com/2023/11/27/small-towns-and-family-businesses-capitalism-in-check-inn-to-christmas/>.

Markasović, Valentina. „Dreams of Identity: Kaz’s and Jesper’s Character Arcs in *Shadow and Bone*.“ *Fractals: The Shapes of Popular Culture*, 26. 3. 2023., <https://fractalsffos.wordpress.com/2023/03/26/dreams-of-identity-kazs-and-jespers-character-arcs-in-shadow-and-bone/>.

Markasović, Valentina. „The *Bridgerton* Regency: Racial and Cultural Equality in *Alternative History*.“ *Fractals: The Shapes of Popular Culture*, 22. 4. 2022., <https://fractalsffos.wordpress.com/2022/04/22/the-bridgerton-regency-racial-and-cultural-equality-in-alternative-history/>.

Matek, Ljubica, Valentina Markasović, Jelena Pataki i Zvonimir Prtenjača. „Is Everything Really Awesome? The *Lego Movie* as a Dystopian Parody.“ *Fractals: The Shapes of Popular Culture*, 22. 2. 2022., <https://fractalsffos.wordpress.com/2022/02/22/is-everything-really-awesome-the-lego-movie-as-a-dystopian-parody/>.

Markasović, Valentina. „Robinson Crusoe i istraživanje povijesti čitanja.“ *Essehist* 12, br. 12 (2021): 61-61. <https://hrcak.srce.hr/275156>.

Markasović, Valentina. „Cuisine and Punishment: Eating Transgressions in Contemporary ‚Hansel and Gretel‘ Retellings.“ *Patchwork* br. 7 (2021): 72-86. <https://hrcak.srce.hr/264985>.

Kolesarić, Petra i Valentina Markasović. „Marginalne skupine kasnostaleškog društva Banske Hrvatske.“ *Pleter: Časopis udruge studenata povijesti* 4., no. -. (2020): 55-70. <https://hrcak.srce.hr/235833>.

Markasović, Valentina. „Australija kao nacionalna država.“ *Essehist* 9, no. 9 (2018): 10-16. <https://hrcak.srce.hr/222096>.

Kolesarić, Petra, Valentina Markasović, Petra Sršić, Danijel Jelaš. „Heraldičke radionice u Državnom arhivu u Osijeku kao dio izložbenog projekta Valpovački vlastelini Prandau-Normann.“ U: Privatno arhivsko gradivo i koncept sveobuhvatnog arhiva, ur. Radoslav Zaradić, Osijek (2018): 115-140.

Leko, Stjepan i Valentina Markasović. „Antisemitizam u Trećem Reichu.“ Essehist 8, no. 8 (2016): 94-101. <https://hrcak.srce.hr/190427>.

Markasović, Valentina i Dunja Tomić. „Kulturni i ritualni aspekti Vučedolske kulture.“ Rostra 8, no. 8 (2017): 29-47. <https://hrcak.srce.hr/182138>.

Izlaganje sa skupa

Markasović, Valentina. „The Lion, the Witch, and the Wardrobe and The Book of Lost Things: Escape into Fantasy as a Way of Dealing with War.“ XA Proceedings 2, no. 1 (2019): 99-110. <https://hrcak.srce.hr/220857>.

Eseji

Markasović, Valentina. „House and Prejudice in Harry Potter: The Case of Slytherin.“ U: Through the Looking Glass: BA Students' Views on Popular Fiction, ur. Mirna Bognar, Valentina Markasović, Biljana Oklopčić, Petra Sršić, 31-35. Osijek: Filozofski fakultet, 2020.

Markasović, Valentina. „The Role of Food in Harry Potter and the Philosopher's Stone.“ U: “In a Sea of Wonders”: Reading Fantastic Literature, ur. Ljubica Matek, Valentina Markasović, Saška Petrović, 64-66. Osijek: Filozofski fakultet, 2019.

Recenzija

Markasović, Valentina. „Netflix's Shadow and Bone (2021).“ Kick no. 4 (2024), pp. 94-98. <https://www.croris.hr/crosbi/publikacija/prilog-casopis/837857>.

Ocjenski radovi

Markasović, Valentina. Female Subjectivity in Fairy Tales by Angela Carter and Leigh Bardugo. Diplomski rad, Filozofski fakultet Osijek, 2021.

Markasović, Valentina. The Representation of Women in the Army in Contemporary American War and Fantasy Literature. Završni rad, Filozofski fakultet Osijek, 2019.

Uredničke knjige

Bognar, Mirna, Valentina Markasović, Biljana Oklopčić, Petra Sršić, urednice. Through the Looking Glass: BA Students' Views on Popular Fiction. Osijek: Filozofski fakultet, 2020.

Matek, Ljubica, Valentina Markasović, Saška Petrović, urednice. “In a Sea of Wonders”: Reading Fantastic Literature. Osijek: Filozofski fakultet, 2019.

Popis aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:

2024. „Please Don't Tell Mrs. Wattlesbrook”: The Panopticon in *Austenland* (2007)“ - 5. Međunarodna znanstveno-stručna i umjetnička konferencija “Mladi znanstvenici u dijalogu”, Doktorska škola Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, Filozofski fakultet Osijek, Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru, Sveučilište Sjever, Osijek.

2024. „Little Red Riding Hood as a Feminist Fighter in Elana K. Arnold's *Red Hood*.” What my Granny once told me...” - International Conference on Urban Legends, Myths, and Horror, University of Zadar, Zadar.

2023. „The Journey from Country to City in Marissa Meyer's Novel *Scarlet* (2013).“ International Conference Touring Travel Writing III: Between Fact and Fiction, CETAPS (Centre for English, Translation and Anglo-Portuguese Studies, Universidade Nova, Lisbon) i CELIS (Centre de Recherches sur les Littératures et la Sociopoétique, Université Clermont Auvergne, Clermont-Ferrand), Lisabon.

2023. „The Circle of Life: Grandmothers and Granddaughters in 'Little Red Riding Hood' Retellings.” Konferencija Anglophonia: Endlessness; International Student Conference in English Studies, Student Club X.a., Zagreb.

2023. „Media Language as a Political Instrument in *The Hunger Games* and *Red Queen*.” Konferencija Media, American Culture, and Global Perspective Images, Ideas, and Illusion, Hrvatsko udruženje za američke studije, Rijeka.

2023. „Djevojčica, baka, vuk: adaptacije Crvenkapice i razvoj ženskog lika u bajci.” Konferencija Žene jučer, danas, sutra, Filozofski fakultet Osijek, Osijek.

2022. „Constructing Diversity: Alternative History in Netflix's *Bridgerton*.” Konferencija See and Be Seen: An Interdisciplinary Conference on Storytelling and Identity in Popular Culture, Popular Culture Research Centre, Auckland.

2022. „Subversion of Gender Stereotypes in Holly Black's *The Folk of the Air* Trilogy.” Konferencija Breaking Stereotypes in American Popular Culture, Centre for Popular Culture i Center for North American Studies, Osijek.

2022. „Ecocriticism in Rick Riordan's Mythological Series.” Konferencija International Doctoral Conference: Sustainable Development - Challenges for the Future in Research, Doktorska škola Sveučilišta J. J. Strossmayera i Pravni fakultet Osijek, Osijek.

2022. „The Contemporary Values of a Romance Heroine: The Case of *Bridgerton*.” Konferencija Gender Equality: Global Challenges and Perspectives, Dimitrie Cantemir Christian University, Bucharest i National Agency for Equal Opportunities between Women and Men, Bukurešt.

2019. „The Walls around the Eternal City”. Međunarodni ISHA seminar „Walls in History”, ISHA Berlin i International Students of History Association, Berlin.

2019. „Fulvia: A Woman Who Took No Thought of Spinning and Housekeeping”. Međunarodni ISHA seminar seminaru „(De)Construction of myths about women through history”, ISHA Belgrade i International Students of History Association, Beograd.

2019. „Botany Bay: Where Cultures Converge(d)”. Međunarodni ISHA seminar „Memory Spaces”, ISHA Marburg i International Students of History Association, Marburg.

2018. „Heraldičke radionice u Državnome arhivu u Osijeku kao dio izložbenog projekta Valpovački vlastelini Prandau-Normann“. 50. savjetovanje hrvatskih arhivista Privatno arhivsko gradivo i koncept sveobuhvatnog arhiva, Osijek.

2018. „A Study in Ginevra: Sports, Snogs, Sexism in Harry Potter“. Međunarodni studentski simpozij „Third International Symposium of Students of English, Croatian and Italian Studies: Express the Repressed“, Udruga iTHEom, Split.

2018. „Budnice and Davorije“. Međunarodni ISHA seminar „History Through Music“, ISHA Skopje i International Students of History Association, Skoplje.

2018. „Publius Clodius Pulcher“. Međunarodni ISHA seminar „Building Cities, Creating Societies“, ISHA Warsaw i International Students of History Association, Varšava.

2018. „The Lion, the Witch, and the Wardrobe and The Book of Lost Things: Escape into Fantasy as a Way of Dealing with War“. Međunarodna studentska konferencija „Anglophonia: Voices and Perspectives“, Klub studenata anglistike X.a. Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Zagreb.

2018. „The Romans and the Others in Mursa“. Međunarodni ISHA seminar „(Re)Making Europe“, ISHA Zagreb i International Students of History Association, Zagreb.

2018. „Otkriće Australije i Novog Zelanda“ – Festival znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

2017. „Antifašistički front žena Jugoslavije“. Konferencija Dani povijesti: „Žene kroz povijest“, USP Malleus, Rijeka. Koautorstvo s Petrom Sršić.

2017. „Transatlantic Slave Trade“. Međunarodni ISHA seminar „Money in History“, ISHA Sofia i International Students of History Association, Sofija.

2017. „The Migration Period“. Međunarodni ISHA seminar „Adriatic Encounters: Clash of Civilizations“, ISHA Zadar i International Students of History Association, Zadar.

2017. „Odnos prema marginaliziranim skupinama u srednjem vijeku“. Prva interdisciplinarna tribina studentskih udruga Filozofskog fakulteta Osijek, Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

III. NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski jezik: Transgresija žanra bajke: od patrijarhata do feminizma

Engleski jezik: Transgression in the Fairy Tale Genre: From Patriarchy to Feminism

Na jeziku na kojem će se pisati rad (*ispuniti ako jezik rada nije hrvatski ili engleski*):

Jezik na kojem će se pisati doktorski rad: engleski jezik

IV. OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku (*maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima*):

Prepoznavši promjene koje suvremene inačice bajki unose u tradicionalnu formu i tematiku, rad će se baviti generičkim transformacijama bajke. Naime, bajka iz jednostavnog oblika prelazi u

složeni tekst suvremenih kratkih priča i, napose, postmodernističkih romana, napušta tradicionalni patrijarhalni okvir i preuzima feminističku poetiku, a likovi svojim složenim identitetima nadrastaju plošni, arhetipski predložak. Istraživanje će se provoditi na korpusu koji se sastoji od suvremenih anglofonih kratkih priča i romana inspiriranih bajkom o Crvenkapici. Konkretno, prikazat će se kako žanrovski iskorak od bajke prema romanu omogućuje dublji razvoj (ženskog) identiteta u djelu prikazima položaja žena i odnosa unutar obitelji, odnosa s drugim ženskim likovima te seksualnosti glavnih junakinja. Rad će se u generičkom smislu oslanjati na istraživanja Jacka Zipesa, Cristine Bacchilege, Marine Warner i drugih. Srž metodološkog okvira činit će djela autorica koje pišu o ženskom identitetu općenito ili u bajkama, primjerice Simone de Beauvoir, Judith Butler, Andrea Dworkin i bell hooks. Važni će biti i Michel Foucault, sa svojom teorijom moći u odnosima, kao i psihoanaliza Sigmunda Freuda, Jacquesa Lacana i Julije Kristeve.

Sažetak na engleskom/njemačkom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima):

Having recognised how contemporary versions of fairy tales change their traditional form and themes, the paper will deal with generic transformations of fairy tales. Namely, the fairy tale develops from a simple form into complex texts of short stories and, especially, postmodern novels; it abandons the traditional patriarchal framework and accepts feminist poetics; and its characters outgrow the flat, archetypal template and gain complex identities. The research will be based on a corpus consisting of contemporary anglophone short stories and novels inspired by „Little Red Riding Hood“. Specifically, the paper will show how the change from the fairy tale genre into novels allows for a more nuanced transformation of (female) identities in the works through the portrayal of the position of female characters and their relationships within the family, relationships with other female characters, and the sexuality of the protagonists. In terms of genre, the paper will rely on works by relevant academics, such as Jack Zipes, Cristina Bacchilega, Marina Warner, and others. Works by authors writing about female identity in general or specifically in fairy tales, such as Simone de Beauvoir, Judith Butler, Andrea Dworkin, and bell hooks, will form the methodological foundation of the paper. Michel Foucault, with his theory about power in relationships, will also be relevant, as will the psychoanalytic approaches of Sigmund Freud, Jacques Lacan, and Julia Kristeva.

Područje / polje / grana: humanističke znanosti / filologija / teorija i povijest književnosti

Uvod (maksimalno 2000 znakova s praznim mjestima):

Kao jednostavan književni oblik, bajke u središtu radnje imaju arhetipne likove: djeve u nevolji, hrabre prinčeve, mudre pomagače, zle vještice, zle maćeha, zle polusestre i tako dalje. U tradicionalnim bajkama, pozitivno obilježeni ženski likovi često su pasivni i bespomoćni, dok su aktivni i asertivni ženski likovi negativno obilježeni. Suvremene obrade bajki napuštaju mnoge tradicionalne postavke i time prelaze formalne granice žanra. Konkretno, u radu će se analizirati pripovjedne strategije suvremenih autora koje doprinose transgresiji identiteta ženskih likova.

Naime, forma kratke priče i, osobito, romana omogućuje dublju i složeniju karakterizaciju te, općenito, odbacivanje binarnih opozicija koje su temelj bajki. Odmičući se od sveznajućeg (muškog) pripovjedača, glavni ženski lik preuzima odgovornost za pripovijedanje vlastite priče i, posredno, kreiranja vlastitog identiteta i vlastite istine.

Korpus čine djela koja obrađuju bajku o Crvenkapici, odnosno priču o djevojčici koja putuje šumom kako bi posjetila svoju baku. Osim glavnih motiva i radnje, obrade često zadržavaju i neodređeno srednjovjekovno vrijeme radnje, ali i mjesto radnje, koje je, u djelima ovog korpusa, ili neodređeno ili evocira Europu. Ipak, u obradama se uvode brojne promjene, a ističe se transformacija same junakinje. Ona postaje lik s vlastitim pripovjedačkim glasom te je moguće pratiti njezin unutarnji razvoj, a kako je u suvremenim obradama junakinja djevojka ili žena, a ne djevojčica, uočljiv je i njezin fizički razvoj, nerijetko potpomognut konvencijama žanra fantastike, koje omogućuju dramatične fizičke transformacije. Osim što se produbljuje njezin lik, detaljizira se i njezina okolina, te se uvode likovi izvan konstelacije tipičnih likova te bajke. Drugim riječima, proširuje se njezina obitelj i zajednica. Zanimljiv je i lik vuka: kako se u korpusu radi o djelima fantastične književnosti, vuk je najčešće vukodlak, ali ponekad je i samo čovjek koji obnaša ulogu koja je namijenjena vuku. Često se vuk iz zlikovca pretvara u ljubavnog partnera junakinje. Odnosi između junakinje i navedenih likova te načini na koje su ovi odnosi plod odstupanja od klasičnog predloška bajke temelj su ovog doktorskog rada. Analizirat će se kako se obitelj, koja u klasičnoj „Crvenkapici“ predstavlja izvorište patrijarhalnih vrijednosti te ujedno podcrtava didaktičku narav klasične bajke, mijenja ili kako joj se junakinja odupire; nadalje, kako se konvencije malobrojnih i plošnih likova nadilaze širenjem Crvenkapičine zajednice, koja potom naglašava solidarnost i sestrinstvo između ženskih likova; te, naposljetku, kako se napuštaju formulačnosti crno-bijelog odnosa prema likovima te kako se pristupa junakinjinoj tjelesnosti i seksualnosti.

Kako Crvenkapica pripada među najraširenije bajke te postoji u više inačica, potrebno je naglasiti da će se suvremena djela anglofonih kratkih priča i romana uspoređivati s najstarijim zapisanim verzijama bajke, onom Charlesa Perraulta iz 1697. te verzijom braće Grimm iz 1812. godine. Naime, važno je istaknuti kako je arhetipni lik Crvenkapičice amalgamacija ovih različitih verzija; Jack Zipes ističe kako je „često nemoguće procijeniti poziva li se pisac ili filmograf na Perraulta ili na Grimmove kao na izvor, ili na oba djela“ (Grimm Legacies: The Magic Spell of the Grimms' Folk and Fairy Tales 107). Stoga se analiza u doktorskome radu oslanja primarno na te priče, ali tamo gdje je potrebno, istaknut će se utjecaj drugih inačica, kao što je slučaj s djelima Angele Carter.

Pregled dosadašnjih istraživanja (maksimalno 5000 znakova s praznim mjestima):

Kao neizostavni dio usmene i dječje književnosti, bajke su općenito predmet brojnih filoloških studija i istraživanja. Ključno ime na ovom znanstvenom području jest Jack Zipes. U njegovom širokom opusu nalaze se djela koja smještaju bajke u povijesni i sociološki kontekst. Takve su,

primjerice, *The Irresistible Fairy Tale: The Cultural and Social History of a Genre* (2012), monografija o povijesnom razvoju žanra, te *Fairy Tales and the Art of Subversion* (1983), koja kontekstualizira korištenje bajki u svrhu prenošenja dominantne ideologije na čitatelje (djecu). Povijesne preglede te svoje interpretacije bajki, nudi i, na primjer, Marina Warner u monografiji *From the Beast to the Blonde: On Fairy Tales and Their Tellers* (1994) stavljajući fokus na istraživanje mogućih utjecaja (povijesnih ili mitoloških ličnosti te događaja) koji su mogli doprinijeti formiranju bajki.

No, dok su povijesni pregledi od velike pomoći pri razumijevanju razvoja, značenja i svrhe klasičnih bajki, moderne iteracije bajki te preobrazbe arhetipskih likova manje su zastupljene u akademskom diskursu. Za početak, analiza transgresije arhetipova bajki oslanjat će se na teoriju žanra, vodeći se djelima autora kao što su Jacques Derrida te Brian Richardson. Potom će se koristiti djela koja u nekom opsegu analiziraju preinake bajki: u preglednim monografijama one se spominju sporadično, ali neka djela ipak u fokus stavljaju ili obrade određenih priča i arhetipova u njima ili obrade određenih autora. Takva je Zipesova *Grimm Legacies: The Magic Spell of the Grimms' Folk and Fairy Tales* (2014), u kojoj nakon opisa života i djela Jakoba i Wilhelma Grimma istražuje njihovu ostavštinu u suvremenom književnom stvaralaštvu. *Postmodern Fairy Tales: Gender and Narrative Strategies* (1997) autorice Cristine Bacchilege bavi se Angelom Carter i njezinom zbirkom *Krvava odaja i druge priče* (1979) te donosi i analize prikaza ženskih likova u njezinim verzijama klasičnih bajki, uključujući „Crvenkapicu.“ Za istraživanje same priče o Crvenkapici i njezinih verzija, kako klasičnih, tako i suvremenih, neprocjenjiva su djela Jacka Zipesa i Catherine Orenstein. Zipes u utjecajnoj uredničkoj knjizi *The Trials and Tribulations of Little Red Riding Hood* (1983) obuhvaća brojne značajke razvoja i značenja priče, ali zalazi i u njezinu pojavnost u suvremenoj književnosti. Slično čini i Orenstein u djelu *Little Red Riding Hood Uncloaked: Sex, Morality, and the Evolution of a Fairy Tale* (2002), gdje nudi analize brojnih suvremenih književnih i kulturalnih proizvoda koji se dotiču „Crvenkapice.“ No anglofone verzije bajke o Crvenkapici nastale u posljednja dva desetljeća nisu zastupljene u sveobuhvatnijim analizama te se ovaj doktorski rad nada popuniti prazninu analizirajući, pored utjecajnih djela Angele Carter, i inačice novijeg datuma.

Feministički pristup, odabran za ovaj doktorski rad, u analizi suvremenih verzija bajke o Crvenkapici znači metodološko oslanjanje na radove koji se bave prikazom i funkcijom ženskih likova u bajkama općenito te u bajkama o Crvenkapici konkretno. Već je Vladimir Propp u svojoj formalističkoj Morfologiji bajke (1928) primijetio da ženski lik u bajci često predstavlja samo objekt, odnosno nagradu za uspješno izvršen zadatak junaka priče. Tipična junakinja jest ponizna, radišna, požrtvovna, nevina (Zipes, *Fairy Tales and the Art of Subversion* 150), te, nadasve, lijepa, o čemu piše i Jeana Jorgensen (2019.). Budući da se u brojnim klasičnim bajkama ženski likovi cijene samo zbog navedenih karakteristika, a ne nekih dubljih poriva za samoostvarenjem, može se reći da takve junakinje promoviraju vrijednosti patrijarhalnog sustava u kojem su žene podložne svojoj obitelji, u kojoj usvajaju očekivane obrasce ponašanja, te

eventualnim muškim likovima koji će im postati supruzi, jer u ljubavni odnos prenose usvojene patrijarhalne vrijednosti. Istovremeno su često u sukobu s drugim ženskim likovima koji su konceptualizirani kao suparnice (o potonjem piše, primjerice, Marcia Lieberman (1972.)). Iz navedenog se kristaliziraju tri područja podređenosti ženskih likova u bajkama o kojima će biti riječ u radu: odnosi u obitelji koja promovira patrijarhalne vrijednosti; odnos s drugim ženskim likovima; te romantični odnosi. Stoga će biti plodonosno analizirati kako se ti odnosi mijenjaju u djelima koja svoj začetak vide u klasičnoj bajci, ali je potom transformiraju u skladu sa suvremenim vrijednostima.

Cilj i hipoteze istraživanja (*maksimalno 700 znakova s praznim mjestima*):

Cilj je rada analizirati kroz feminističku prizmu pripovjedne strategije u suvremenim književnim djelima nastalima po predlošku klasične bajke kako bi se pokazalo da transgresija žanra bajke rezultira većim mogućnostima razvoja i introspekcije ženskih likova čime se uz formalne odlike žanra nadilazi i patrijarhalni okvir kojim je žanr klasične bajke određen. Hipoteza rada jest da suvremene kratke priče i romani klasičnom predlošku pristupaju iz pozicije feminizma te promoviraju ravnopravnost i subjektivitet ženskog identiteta, za razliku od klasičnih inačica ove bajke gdje se u pravilu ovjeravaju tradicionalne društvene i rodne uloge.

Korpus i metodologija istraživanja (*maksimalno 6500 znakova s praznim mjestima*):

Korpus istraživanja sastoji se od odabranih anglofonih kratkih priča i romana koji se temelje na motivima, radnji i tipičnim likovima bajke o Crvenkapici. Iako se ova bajka, kao i ostale, može obraditi kroz različite žanrove, bajke svoj najsrodniji žanr pronalaze u fantastičnoj književnosti i njezinim prirođenim karakteristikama čarolije, čudnovatosti i čudesnoga. Stoga su odabrana prozna djela koja pripadaju fantastičnoj književnosti kako bi se naglasak stavio i na metaforički potencijal lika Crvenkapice, koji u fantastičnom žanru ne doživljava samo unutarnje transformacije, već i fizičke. Korpus započinje dvjema pričama Angele Carter, autorice čija su djela ušla u kanon te čija je već spomenuta zbirka Krvava odaja i druge priče među najpoznatijim feminističkim obradama klasičnih bajki. Nakon toga izabrana su djela nagrađivanih autorica, kao što su Tanith Lee, Jessica Day George, Marissa Meyer; popularni i hvaljeni romani 2020-ih koji ilustriraju interes za bajku o Crvenkapici (Arnold, Blaxill, Vincent, Whitten, Purdie); te priče i romani koji na specifične načine progovaraju o obitelji, zajedništvu i seksualnosti (Viguié i Vande Velde, uz ostale na ovom popisu).

1. Carter, Angela. „The Werewolf.“ *The Bloody Chamber and Other Stories*. 1979. Vintage, 2016, str. 181-84.
2. Carter, Angela. „The Company of Wolves.“ *The Bloody Chamber and Other Stories*. 1979. Vintage, 2016, str. 185-200.
3. Lee, Tanith. „Wolfland.“ *Red as Blood; or, Tales from the Sisters Grimmer*, DAW Book, 1983, str. 106-36.
4. Viguié, Debbie. *Scarlet Moon*. Simon Pulse, 2004.

5. Vande Velde, Vivian. „The Red Riding Hood Doll.“ *Cloaked in Red*, Marshall Cavendish, 2010, str. 32-47.
6. Vande Velde, Vivian. „Little Red Riding Hood’s Family.“ *Cloaked in Red*, Marshall Cavendish, 2010, str. 48-57.
7. George, Jessica Day. *Princess of the Silver Woods*. Bloomsbury, 2012.
8. Meyer, Marissa. *Scarlet*. Puffin, 2013.
9. Arnold, Elana K. *Red Hood*. Balzer + Bray, 2020.
10. Blaxill, Gina. *All the Better to See You*. Scholastic, 2021.
11. Vincent, Rachel. *Red Wolf*. HarperTeen, 2021.
12. Whitten, Hannah. *For the Wolf*. Orbit, 2021.
13. Purdie, Kathryn. *The Forest Grimm*. Wednesday Books, 2023.

Kada je riječ o romanima koji su dio serijala, kao što je slučaj s romanima Jessica Day George, Marisse Meyer, Hanne Whitten i Kathryn Purdie, analiza će se proširiti na ostale nastavke serijala kada je radnja u njima relevantna za radnju i likove iz bajke o Crvenkapici. U uvodnom dijelu doktorskog rada objasniti će se tema rada, teza, ciljevi i metode istraživanja. Uslijedit će povijesni pregled razvoja bajke kao žanra usmene, a zatim i pisane književnosti Europe i Sjeverne Amerike. Pregled će se zatim konkretizirati uvidom u razvoj bajke o Crvenkapici, s posebnim naglaskom na njezine usmene verzije te na zapisana djela Charlesa Perraulta i braće Grimm. Istaknut će se i činjenica da su zapisivači klasičnih bajki u pravilu bili muški pisci što može biti jedan od razloga zašto klasične bajke progovaraju iz patrijarhalnog rakursa. Rad će se potom okrenuti pitanjima teorije i metodologije kako bi se kontekstualizirao pojam patrijarhat te rastumačio feministički pristup analizi narativnih strategija bajke i prikaza ženskih identiteta u bajkama, što predstavlja temeljni metodološki okvir ovog doktorskog rada. Za to će biti korištena djela feminističkih filozofkinja kao što su Mary Wollstonecraft, Simone de Beauvoir i Judith Butler te djela autorica koje su se iz feminističke perspektive bavile pitanjima ženskih likova u bajkama, kao što su Cristina Bacchilega, Andrea Dworkin i Marina Warner. Konačno, rad se bavi pitanjem književne forme bajke te njezinih suvremenih inačica – kratke priče i romana. U kontekstu bajke o Crvenkapici, objasniti će se suodnos ovih triju prozних književnih oblika te mogući razlozi zbog kojih suvremena književnost obrađuje motiv Crvenkapiće (i) u dužim proznim oblicima. Naglasit će se mogućnosti koje transgresija žanra bajke pruža u pogledu razvoja identiteta (ženskih) likova: primjerice, napušta se sveznajući pripovjedač i radnja se fokalizira kroz junakinju, a tekst pisan u prvom licu omogućava dublji uvid u psihologiju lika; samim time, tekst se udaljava od plošne, arhetipske karakterizacije likova; nadalje, to omogućava odmak od binarnih postavki bajke te likovi postaju složeni, umjesto tipično crno-bijeli. Također, u ovom će se dijelu pojasniti razlozi za odabir korpusa. Središnji dio rada donosi analizu proznih djela korpusa kroz tri glavna, tematski usmjerena, poglavlja u kojima se razvoj junakinje i njezinih odnosa s drugim likovima dovodi u vezu sa žanrovskim promjenama koje transformiraju bajku u kratku priču ili roman. U prvom od ovih poglavlja analizirat će se napuštanje didaktičnog karaktera bajke, koji je u bajkama o

Crvenkapici izričito vidljiv kroz utjecaj obitelji, koja u tekstu promovira patrijarhalni svjetonazor. Uzimajući u obzir tradicionalno viđenje žene kao bića omeđenog prostorom kućanstva i granicama obitelji, ovo će poglavlje definirati pojam obitelji, a zatim će se, uz oslonac na teoriju Friedricha Engelsa o nastanku i svrsi nuklearne obitelji te teoriju Michela Foucaulta o moći, objasniti kako tradicionalne bajke o Crvenkapici promoviraju osnivanje i očuvanje patrijarhalne nuklearne obitelji koja počiva na podčinjavanju žena, dok suvremene obrade dekonstruiraju takvu vrstu opresivne obitelji i pokušavaju pronaći alternativni oblik društvene zajednice. Valja istaknuti kako junakinje korpusa pripadaju različitim slojevima društva – od nižih do vladarskih – što može, ali i ne mora utjecati na njihove mogućnosti suprotstavljanja društvu u kojem žive, pa će pojam klase biti uveden po potrebi. Nastavno na moguću interseksionalnost (ženskog) identiteta, treba napomenuti da pojam rase neće biti uveden jer su junakinje djela ili bjelkinje ili raso neobilježene, na što možda utječe europsko mjesto radnje ili rasa samih autorica.

U drugom analitičkom poglavlju fokus će biti na tome kako suvremene obrade nadilaze plošnost i malobrojnost likova tendirajući prema prikazima suvremenog realiteta. Suvremene junakinje često obitavaju u zajednici razvijenih likova koji se odmiču od podjele na crne i bijele. Ovo omogućava poništavanje motiva stereotipne ženske ljubomore i sukoba između žena u bajkama, koji su također povezani s patrijarhalnim svjetonazorom. Umjesto toga, u djelima se prikazuje zajedništvo žena (sisterhood). Naime, dok tradicionalne bajke često prikazuju nadmetanje između sestara te kćeri i (po)majki, suvremene obrade svojim junakinjama omogućuju zdrave odnose s drugim ženskim likovima, čime se naglašava solidarnost i sestrinstvo. Ovo će poglavlje biti teorijski poduprto feminističkim tekstovima autorica kao što su Robin Morgan i bell hooks. U klasičnim bajkama, prisutnost crno-bijelih likova povezano je s formulaičnim raspletima u kojima dobro pobjeđuje, a zlo se kažnjava. Napuštanje formulaičnosti u suvremenim obradama „Crvenkapice“ utječe i na važan aspekt lika junakinje – njezinu seksualnost, demoniziranu i kažnjenu u klasičnom predlošku, u skladu s didaktičnošću bajke koja zastupa patrijarhalne vrijednosti. Treće tematsko poglavlje, dakle, donosi analizu seksualnosti junakinja kratkih priča i romana: izdvajaju se motivi menstruacije te romantičnih i seksualnih odnosa u djelima. Ženska seksualnost aspekt je ženskog identiteta koji u tradicionalnim tekstovima služi kao temelj marginalizacije i Drugosti žena. Zbog svojih tjelesnih funkcija i transgresivne seksualnosti, žene su čudovišne, opasne te, riječju, drukčije. Uslijed toga, teorijski okvir ovog poglavlja čini psihoanaliza Sigmunda Freuda i Jacquesa Lacana, te se poglavlje poziva i na autorice kao što su Sandra M. Gilbert i Susan Gubar te Julia Kristeva.

Završni dio rada iznijet će zaključke i rezultate istraživanja, kao i popis literature.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (maksimalno 500 znakova s praznim mjestima):

Istraživanje će usustaviti značajke položaja i identiteta ženskih likova u recentnim književnim verzijama bajke o Crvenkapici te se očekuje da će istraživanje doprinijeti spoznajama o tome kako se književna forma bajke prilagodila suvremenim čitateljskim navikama i očekivanjima kao

i suvremenoj, feministički orijentiranoj poetici te kako je klasični afirmativni tekst bajke koji ovjerava patrijarhalne vrijednosti postao subverzivni tekst koji ih podriva. Naime, djela iz analiziranog korpusa koriste poznatu bajku kako bi prikazala, komentirala te se, naposljetku, suprotstavila prethodno ukorijenjenim patrijarhalnim vrijednostima. Svojim potencijalom za transformaciju, lik Crvenkapice zorno prikazuje fluidnost ženskog identiteta čime ovaj rad doprinosi i dosadašnjim spoznajama o identitetu općenito te ženskom identitetu u užem smislu. Osim toga, vrijednost istraživanja očituje se i u činjenici da, uz kanonske tekstove autorice poput Angele Carter, rad donosi analize i interpretacije suvremenih autorica čija djela još nisu dovoljno ili nisu uopće istražena, čime bitno doprinosi disciplini.

Popis literature (*maksimalno 15 referenci*):

1. Bacchilega, Cristina. *Postmodern Fairy Tales: Gender and Narrative Strategies*. U of Pennsylvania P, 1999.
2. Beauvoir, Simone de. *The Second Sex*. Jonathan Cape, 1956.
3. Butler, Judith. *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. Routledge, 1990.
4. Engels, Friedrich. *The Origin of the Family, Private Property, and the State*. 1884. CreateSpace, 2015.
5. Foucault, Michel. *Power/Knowledge: Selected Interviews and Other Writings, 1972-1977*, edited by Colin Gordon, translated by Colin Gordon, Pantheon Books, 1980.
6. Gates, Pamela S., et al. *Fantasy Literature for Children and Young Adults*. Scarecrow P, 2003.
7. Gilbert, Sandra M., and Susan Gubar. *The Madwoman in the Attic: The Woman Writer and the Nineteenth-Century Literary Imagination*. Yale UP, 2000.
8. Jolles, Andre. *Jednostavni oblici*, translated by Vladimir Biti, Matica hrvatska, 2000.
9. Morgan, Robin, editor. *Sisterhood Is Powerful: An Anthology of Writings from the Women's Liberation Movement*. Vintage, 1970.
10. Orenstein, Catherine. *Little Red Riding Hood Uncloaked: Sex, Morality, and the Evolution of a Fairy Tale*. Basic Books, 2003.
11. Warner, Marina. *From the Beast to the Blonde: On Fairy Tales and Their Tellers*. Farrar, Straus and Giroux, 1996.
12. Warner, Marina. *Once Upon a Time: A Short History of Fairy Tale*. Oxford UP, 2014.
13. Zipes, Jack D. *Fairy Tales and the Art of Subversion*. Routledge, 2006.
14. Zipes, Jack D. *Grimm Legacies: The Magic Spell of the Grimms' Folk and Fairy Tales*. Princeton UP, 2014.
15. Zipes, Jack D. *The Trials and Tribulations of Little Red Riding Hood*. Bergin & Garvey Publishers, 1983.

V. INFORMACIJE O PREDLOŽENOM MENTORU

Titula, ime i prezime predloženog mentora: izv. prof. dr. sc. Ljubica Matek

Kompetencije predloženog mentora (objave, projekti, nastavni rad, mentorsko usavršavanje):

Objave (izvorni znanstveni od posljednjeg izbora):

Matek, Ljubica i Zvonimir Prtenjača. "No Country for Old X-Men: The Aging Hero in No Country for Old Men and Logan." [sic] - časopis za književnost, kulturu i književno prevođenje, vol 10, no. 3, 2020, rad br. 2, pp. 1-24, <https://doi.org/10.15291/sic/3.10.lc.2>. ISSN 1847-7755 (Tisak)

Matek, Ljubica i Jelena Pataki. "Kazuo Ishiguro's Never Let Me Go as a Posthumanist Dystopia." Essays in Honour of Boris Berić's Sixty-Fifth Birthday: "What's Past Is Prologue," edited by Gabrijela Buljan et al., CSP, 2020, pp. 3-20. ISBN 978-1-5275-5507-5.

Matek, Ljubica. „Teška vremena i humanističko obrazovanje. Tko danas uopće čita Dickensa?” Anafora, vol. 7, no. 2., 2020., str. 453-475. DOI: <https://doi.org/10.29162/ANAFORA.v7i2.8>. ISSN Tisak: 1849-2339 / ISSN Online: 2459-5160.

Matek, Ljubica. "Pjesme o mačkama za djecu i odrasle: T. S. Eliot i pitanje identiteta." Libri et Liberi, vol. 10, no. 1, 2021., pp. 7–24. DOI: 10.21066/carcl.libri.10.1.1 ISSN 1848-3488 (Tisak) ISSN 1848-5871 (Online)

Matek, Ljubica. "Pandemija i promjena u romanu Ja sam legenda Richarda Mathesona." Književna smotra, vol. 53, no. 201 (3), 2021, str. 81-91. ISSN 0455-0463 (Tisak) ISSN 2459-6329 (Online).

Matek, Ljubica i Jasna Poljak Rehlicki. "The Image of a Nation in Angie Thomas's The Hate U Give (2017)" Anafora, vol. IX, no. 2, 2022, str. 223-240. <https://doi.org/10.29162/ANAFORA.v9i2.1> ISSN Tisak: 1849-2339 / ISSN Online: 2459-5160.

Matek Ljubica – "Gothic Ocean in S. T. Coleridge's The Rime of the Ancient Mariner", Lit&Tour - International Journal of Literature and Tourism Research (IJLTR), vol. 1, 2023, pp. 38-46. ISSN 2975-8602.

Matek Ljubica i Jelena Pataki Šumiga – "The (Ab)Use of Language in Twentieth Century British Dystopias". Jezik, književnost, moć – Language, Literature, Power, uredile Biljana Mišić Ilić i dr., Filozofski fakultet, Niš, 2023, pp. 359-370. DOI: <https://doi.org/10.46630/jkm.2023.22> ISBN 978-86-7379-618-5.

Matek Ljubica: "Grad u zaleđu i zaleđe u gradu: rituali krvoprolića u pripovijetci „U brda, gradovi“ Clivea Barkera". Preispisivanje urbanog prostora u anglofonoj književnosti i kulturi, Ukić Košta, Vesna ; Šincek Bregović, Monika (ur.). Zadar: Sveučilište u Zadru, 2023. str. 31-46. ISBN 978-953-331-426-6.

Matek, Ljubica i Zvonimir Prtenjača. "Koralina Neila Gaimana: gotički roman o odrastanju." Libri et liberi, vol. 12, br. 2, 2023, str. 275-291. <https://doi.org/10.21066/carcl.libri.12.2.3>.

Matek Ljubica. "Through the Looking-Glass: The Gothic Victim in Jordan Peele's Us." Re-Imagining the Victim in Post-1970s Horror Media, edited by Madelon Hoedt and Marko Lukic, Amsterdam University Press, 2024, pp. 79-94.

Matek, Ljubica. "Hoping against Hope: Visions of the Future in Byron's 'Darkness.'" Language, Literature and Education, vol. 2, no. 2, 2023, str. 17-31. ISSN 3029-3197.

Projekti:

- 1) Nasilje u suvremenim adaptacijama i popularnoj kulturi (2024.-2025.) - suradnica
- 2) Antropogene i antropocentrične kulturne veze: Hrvatska i anglofonija (2024.) - vanjska suradnica
- 3) Erasmus IP Cultural Landscapes: Negotiating Cultural Encounters with the English Speaking World (2011.-2014.) - suradnica
- 4) Transkulturalnost / transmedijalnost: britanske/američke, njemačke i hrvatske filmske adaptacije književnosti u razdoblju 1990.-2015. (2016.-2017.) - suradnica

Nastavni rad:

Prijediplomski studij:

Pregled engleske književnosti I (od početaka do sredine 18. stoljeća), Pregled engleske književnosti II (od romantizma do danas), Likovna umjetnost i književnost, Književnost u kulturi i društvu

Diplomski studij: Književnost i film

Poslijediplomski studij: Drugi i drukčiji u američkoj književnosti, Predodžba obitelji u anglofonij književnosti, Gotička književnost, Shakespeare

Vanjska suradnja:

Prijediplomski studij: Književnost britanskog realizma (Filozofski fakultet u Puli, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli)

Poslijediplomski studij: Gotička književnost i estetika prekoračenja (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

Mentorsko usavršavanje:

- 1) Okrugli stol "Metodički izazovi virtualne nastave", FFOS, 05. 05. 2021.
- 2) "Izazovi kvalitetnog mentorstva - teorije, istraživanja i primjeri dobre prakse", FFOS, 8. travnja 2022.
- 4) "Mentor i doktorand – tim koji ne odustaje", FFOS, 11. travnja 2022.
- 5) "Reading Shirley Jackson in the Twenty-First Century II: The House that Jackson Built", Online symposium organised by the School of English, Trinity College Dublin, 14.12.2022.
- 6) "Uvođenje društveno korisnog učenja u nastavu", 4. travnja 2023., FFOS
- 7) "Etika znanstvenog rada", 5.7.2023., FFOS
- 8) "Napredovanje u znanosti i na znanstveno-nastavnim radnim mjestima", 29.9.2023., FFOS

9) "Mogu li otvoreni obrazovni sadržaji unaprijediti kvalitetu nastave?", SRCE, Zagreb (online), 6.3.2024.

10) "Podrška studiranju studentima sa psihičkim teškoćama", izv. prof. dr. sc. Ana Kurtović, FFOS, 7.3.2024.

E-pošta: lmatek@ffos.hr

Titula, ime i prezime drugog predloženog mentora (*ako se predlaže sumentor*):

Kompetencije drugog predloženog mentora (objave, projekti, nastavni rad, mentorsko usavršavanje) (*ispuniti samo ako se predlaže sumentor*):

E-pošta drugog mentora (*samo ako se predlaže sumentor*):

VI. IZJAVA

Izjavljujem da nisam prijavila istovjetnu temu doktorskog rada ni na jednom drugom sveučilištu.

U Osijeku 12. rujna 2024.

Potpis

Napomene:

U slučaju da predložena tema uključuje znanstvena istraživanja na ljudima ili životinjama uz prijavu teme doktorskog rada doktorand mora priložiti suglasnost etičkog povjerenstva nositelja doktorskog studija, a po potrebi i suglasnost etičkog povjerenstva druge institucije koja je uključena u istraživanje.

Molimo Vas da ispunjeni Obrazac 1 pošaljete u elektroničkom ili u tiskanom obliku (potpisan) suradniku za doktorski studij u Ured za studentska pitanja.